

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3270/2019. (X. 30.) AB VÉGGÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Pfv.IV.21.733/2017/8. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselője (dr. Kovács Réka Eszter ügyvéd) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz, melyben a Kúria Pfv.IV.21.733/2017/8. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes bírósági eljáráshoz való jogának sérelmére tekintettel kérte.
- [2] Az indítványozó (a peres ügy felperese, az apa) és a perbeli alperes házastársak voltak. A bíróság házasságukat felbontotta és a közös gyermeküket a perbeli alperes (anya) gondozásába helyezte el, a kiskorú gyermek indítványozóval való kapcsolattartásáról pedig rendelkezett. 2014 februárjától az alperes az indítványozónak a gyermekkel való kapcsolattartását megtagadta, továbbá az alperes több büntetőeljárást kezdeményezett a felperes ellen kiskorú veszélyeztetése tárgyában, mely eljárások büncselekmény elkövetése hiányában megszüntetésre kerültek. A felperes ezt követően a gyermek elhelyezésének megváltoztatása iránt indított peres eljárást, melyben született elsőfokú ítélet a gyermek elhelyezését megváltoztatta és az indítványozót jogosította fel a szülői felügyeleti jog gyakorlására; amelyet a jogerős másodfokú ítélet helyben hagyott.
- [3] Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló peres ügyben az indítványozó keresetében annak megállapítását kérte, hogy az alperes (anya) megsértette az emberi méltósághoz, a háborítatlan családi élethez fűződő személyiségi jogát azzal, hogy korábban ellehetetlenítette a gyermekével való kapcsolattartását. A Budapest Környéki Törvényszék 27.P.20.727/2014/28. számú ítéletével a keresetet elutasította, míg a Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság 17.Pf.20.395/2017/6-I. számú ítéletével az elsőfokú ítéletet részben megváltoztatta és megállapította, hogy az alperes megsértette az indítványozó gyermekével történő kapcsolattartáshoz fűződő jogát azzal, hogy meghatározott időszakban a gyermekkel a kapcsolattartást nem biztosította. Továbbá megállapította, hogy az alperes megsértette a felperes becsületét és jó hírnevét azzal, hogy az alperes a barátnőjének az indítványozóról valótlan híresztelt. Egyebekben a bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét a per fő tárgya tekintetében helyben hagyta.
- [4] A Kúria mint felülvizsgálati bíróság a Pfv.IV.21.733/2017/8. számú ítéletével a jogerős ítéletet részben hatályon kívül helyezte és az elsőfokú bíróságnak a kapcsolattartáshoz való jog megsértése kapcsán előterjesztett kereseti kérelmet elutasító rendelkezését helyben hagyta; ezt meghaladóan a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta. A Kúria döntésében hangsúlyozta következetes álláspontját, mely szerint a gyermek és különélő szülő közötti kapcsolattartás jogosítványa kiemelt fontosságú alapjog, de nem minősül közvetlenül személyhez fűződő jognak. A személyiségi jogi per ugyanis nem szolgálhat bármely más jogterületre tartozó jogvita eldöntésére. A kapcsolattartás szabályozására alapvetően a családjogi intézmények szolgálnak, családjogi ügyben eljáró bíróságok döntenek és a gyámhatóság gondoskodik annak végrehajtásáról. Ez egyben azt is jelenti, hogy a kapcsolattartáshoz való jog megsértése esetén nem alkalmazhatóak közvetlenül a személyiségi jog megsértéséhez fűződő jogkövetkezmények. Kiemelte továbbá, hogy a gyermek és a szülő kapcsolattartáshoz való jogának személyiségi jogként való elfogadása a jogrendszer szükségtelen megkettőződéséhez vezetne. Utóbbi esetben ugyanis nem lenne megkerülhető a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 2:51. §-ának (1) bekezdésében, valamint a 2:52. §-ában rögzített jogkövetkezmények alkalmazása. Ugyanakkor

a jogsértéstől való eltiltás, a jogsértés abbahagyására kötelezés tipikusan a családjogi viszonyokba történő beavatkozást jelentene a polgári bíróság részéről, mely szembe kerülhetne a családjogi jogkövetkezményekkel.

- [5] Az indítványozó ezt követően az Alkotmánybírósághoz alkotmányjogi panaszt nyújtott be, melyet a Főtitkárság felhívására kiegészített. Abban megfogalmazott álláspontja szerint – a kifogásolt kúriai döntés folytán – sérült az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében rögzített tisztességes bírósági eljáráshoz való joga. Érvelése szerint a kúriai döntés azzal, hogy a gyermek és a különélő szülő közötti kapcsolattartás jogát – a jogerős ítélettel ellentétesen – nem személyiségi jogként értelmezte, az emberi méltóságból levezetett szülő-gyermek kapcsolathoz, a háborítatlan családi élethez való személyiségi jogot kiemelte a magánjogi jogviszonyok hatálya alól, ezzel megfosztotta őt a polgári jogi viszonyok alanyaként a jogi védelemtől, így a bírósághoz fordulás jogától.
- [6] 2. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 50. § (1) bekezdése és az Ügyrend 5. § (1) bekezdése alapján jelen ügyben tanácsban jár el. Az Abtv. 56. § (1) bekezdése értelmében az Alkotmánybíróság elsődlegesen az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról dönt, ennek során a tanács megvizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt feltételeit, különösen a 26–27. § szerinti érintettséget, a jogorvoslat kimerítését, valamint a 29–31. § szerinti feltételeket. Az Abtv. 56. § (3) bekezdése úgy rendelkezik, hogy a befogadás visszautasítása esetén a tanács rövidített indokolással ellátott végzést hoz, amelyben megjelöli a visszautasítás indokát.
- [7] 3. Az Alkotmánybíróság fenti vizsgálata eredményeként arra a következtetésre jutott, hogy az alkotmányjogi panasz – az alábbi okokra tekintettel – nem fogadható be.
- [8] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó jogi képviselője a sérelmezett kúriai ítéletet 2019. január 16-án vette át, az alkotmányjogi panaszát pedig 2019. március 14-én, az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerinti hatvan napos határidőn belül nyújtotta be az elsőfokú bírósághoz. Az indítványozó a bírósági eljárásban félként vett részt, így érintettsége és jogosultsága a támadott határozattal összefüggésben megállapítható, úgyszintén az is, hogy jogorvoslati lehetőségét kimerítette. Míg az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panasz az Abtv. 52. § (1b) bekezdés a)–f) pontjaiban támasztott feltételeknek az alábbiak szerint nem felel meg. Bár az indítvány az Alkotmánybíróság hatáskörére és az indítványozó jogosultságára vonatkozó hivatkozást tartalmaz, és megjelöli az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseit, a sérelmezett bírói döntést és kifejezetten kéri a kúriai ítélet megsemmisítését; ugyanakkor az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz valójában kizárólag a Kúria szakjogi, illetve törvény-értelmezési, valamint jogalkalmazási gyakorlatát vitatja azzal összefüggésben, hogy a gyermek és a külön élő szülő kapcsolattartására vonatkozó polgári jogi igényét milyen ügytárgyú, illetve milyen típusú keresettel érvényesíti a bíróság előtt, ezért az – az Abtv. 29. §-a alapján – nem tartozik az Alkotmánybíróság hatáskörébe.
- [9] Az indítványozó hivatkozása szerint a kúriai döntés azzal, hogy a szülő és a gyermek közötti kapcsolattartás jogát nem személyiségi jogként értelmezte, megfosztotta őt a bírósághoz fordulás lehetőségétől. Az Alkotmánybíróság kiemeli, hogy az említett polgári jogi igény érvényesítésére az indítványozó számára a személyiségi jogi peren (illetve kereseten) kívül, mint azt a Kúria döntése is hangsúlyozta, más polgári jogi lehetőség (családjogi) biztosított, így erre nézve a bírósághoz fordulás joga nem kizárt, ezért az indítványozó kifogása nem vetett fel olyan alkotmányos aggályt, amely kellő indokot szolgáltatott volna a jogerős bírósági döntés alaptörvény-ellenességének a megkérdőjelezésére {3090/2018. (III. 14.) AB végzés, Indokolás [29]}.
- [10] Az Alkotmánybíróság a fentiekkel összefüggésben szükségesnek tartja ismételten megemlíteni, hogy következetes gyakorlata szerint „[a] jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki. Ez a jogkör azonban nem teremthet alapot arra, hogy minden olyan esetben beavatkozzon a bíróságok tevékenységébe, amikor olyan [állítólagos] jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor, mely egyéb jogorvoslati eszközzel már nem orvosolható. A tisztességes eljárás alapjoga ugyanis nem teremthet alapot arra, hogy az Alkotmánybíróság a bírósági szervezet feletti »szuperbíróság« szerepébe lépjen, és hagyományos jogorvoslati fórumként járjon el.” {3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]}
- [11] Az Alkotmánybíróság „jogköre a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség vizsgálatára és kiküszöbölésére korlátozódik” {3231/2012. (IX. 28.) AB végzés, Indokolás [4]}.

- [12] 4. Az Alkotmánybíróság mindezekre tekintettel az Abtv. 27. §-a bekezdése szerinti alkotmányjogi panaszt az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *a)* és *f)* és pontjai alapján, figyelemmel az Abtv. 56. § (2) és (3) bekezdéseire, visszautasította.

Budapest, 2019. október 15.

Dr. Varga Zs. András s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Pokol Béla s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/617/2019.

